

Жарко Ђуровић

КОСМОГОНИЈСКЕ ВИЗИЈЕ

(Слободан Шкерковић: *Индијо*
Издање *Сигнала*, Београд, 2005)

Ни једна естетика па ни сигналистичка не може да егзистира без самоспознаје. Будући да се свако вријеме креће ка своме ишчезнућу, ново се на њега надомјешта, носећи у себи клицу промјена у свим сферама. Ни естетика не може бити поштеђена такве условности. И она доживљава нужна преображења.

Сигнализам се показао виталним у примјени естетске новине. Посебно у поезији, која је одувјек била њен трасер. Не треба заборавити да је сигнализам постао умјетност која је имуна на старење. Ваљда због родљиве и заводљиве маште.

Како ни једно осјећање, а посебно поетско, није једноставно, спознајни рефлекси сигнала иду даље од досегнутог лимита. Залазе у подсвјесне зоне, пошто се тамо врши дубинска кристализација субјекта. А субјект омогућује спознаје да уједно буде освајач и освојени предмет. Дакако, ако је у посједству креативне личности.

Једна таква личност је Слободан Шкерковић, аутор сигналистичке збирке пјесама *Индијо*. Очигледно је да он активну мисао сматра слободном мишљу и да је користи на неуобичајен начин. Који би био то начин? Ја бих рекао да је то начин да се у парадоксу тражи ослонац креације.

Овдје је парадокс обојен дубоком субјектном нотом. Као такав садржи елементе сноликости. Можда модерна поезија нема изразитијег артикулацијског модела до парадокса. У њему је, као у каквом огледалу, одражено више сучељених индиканата. У Шкерковићевој поезији истичемо иронијски и лингвистички. Оба у новој постави.

Иронијски одређену замисао моделује на подлози „изврнуте“ појмовности, у којој значења настају као резултат унутарњег прекодирања. Значења су у суштини скривена док их не открије иронијски кључ. По правилу он се понаша попут магнетне резонанце. Сажето и дејствено.

Што се, пак, тиче лингвистичког индиката, он је препознатљив по слободним и често сложеним језичким апликацијама, изведеним са пуно система у исказу. Нећемо рећи да је такав систем увијек очуван. Наруше га језичке слободе, што не значи да је тиме изгубио жељено важење. Он се само преименовао у легуру апстрактне сужеизације. То би могао бити добро сондирани симбол који може да замијени читав сноп ријечи.

Шкеровић је осјетио премоћ наведених индиката у обликовању пјесме. Структуром су уразноличени што пружа могућност поети да се потпуније изрази. И да израженом да оригиналне креацијске просее, не запостављајући притом ни филозофски дискурс. Рекао бих да у неким пјесмама има појачан нагласак, као у „Ориксу“ и „Ригелу“. Ове су пјесме, по свему судећи, замишљене као хипнотички медиј о прожмености космогонијских и земаљских сила. Негостољубиве су, али и неодјељиве од нашег бића.

Шкеровићева поезија има троструку функцију. Ако бисмо је алгебарски представили, мисао би имала кључну улогу. У остале двије назнаке долази визионирање мисли и њихов динамичан стиховни ток. Мало која пјесма у нашем модерном пјесништву има тако убрзани ритмички ток као пјесма „Ригел“. Кад то кажемо, мислимо на њене богате значењске наслаге. Тамо иронија и парадокс „устоличавају“ имагинацију највећег степена.

Свијет постоји да би се одразио у нама. Поета хвата тај одраз као свето начело креације. Како он то чини? Разливањем слика разорног дејства. Једино разорно може бити памтљиво. Ако оно изостане на изражајној скали, пјесма не може имати дубљи флуидитет. Шкеровић пјесму искључиво заснива на маштеној равни. Стичем утисак да му је машта помогла да се ухвати у коштац са космогонијским темама, које, не без разлога, објумљују његов несмирен дух. Он такве теме пропушта кроз филтер свога узнемиреног бића, у настојању да срасте са њим. Да га таквог какав је на модеран начин упије и трансформише.

Пјевање је тежња за посједовањем свијета. Тај се свијет множи у небројене магновене слике које вјешта рука духа треба да очисти од сувишних (општих) мјеста. Посебност и нијанса у пјесми плод су субјекта. Код јачег субјекта нијанса је уочљивија. Поета у свим пјесмама, а њих има дванаест, нијанси придаје примаран значај, увјерен да он доприноси правој модерности пјесме.

Ако се слика оживљава у свијести, посебно слика минуле прошлости, она то својство задржава и у презенту. Много више него код слика ретроспективног слоја. Уосталом, и ако постоји неки удаљени транутак сјећања, поета га снагом имагинације уводи у садашњи доживљај. Једино свијет који се дијели са собом може имати осмишљење. Све друго води једноличју и испразности.

Тумачећи Шкеровићеву поезију, слободан сам рећи да биће представља *индиџо* свијета, који нас учи да је све премостиво ако смо њиме опчињени. Опчињеност скида рухо са тајне, чинећи је доступној пјесничкој визији.

Шкеровићева визија је пјеснички плодотворна. Ваљда због усредсређености не само на лик него и на наличје ове наше неуротичне и муком набијене збиље. Он ју је модерно меморисао и надахнуто поетски артикулисао.